

Rotary ve kadın

Ekrem YAZAR
GDB Trabzon Rotary Kulübü

Oldum olası kafamı kurcalayan bir oluşumu sizinle paylaşmak istiyorum bu yazımda. Biz Rotaryenlerin, dörtlü özdenetim kuralına uymak zorunda olduğumuzu, iyi biliyorum. Ayriyeten mesleğinde, işinde başarılı olan insanlar topluluğu olduğumuzu da iyi biliyorum. Yine biliyorum ki Rotary kuruluşunda ırk, dil, din, renk farkı gözetmeksizin tüm insanlığa hizmet temel ilke edinilmiştir; bunu da iyi biliyorum. Ama yanıt bulamadığım cinsiyet ayrımı neden? İşte ben bu nedenle Rotary’de kadının yerini irdelemek istedim bu yazımda. Hele “Anneler Günü” diye adlandırdığımız bir günde kadın için özel yazmak içimden geldi doğrusu.

Paul Harris gibi toplum liderinin kadınları es geçmesinin nedenini inanmıyordum. Bilemiyorum belki Mason kuruluşunun etkisinde mi kalmıştır ne? Ama ne olursa olsun böyle bir önderin, insanlığın yarısını yok sayması bizi şaşırtıyor doğrusu.

Yıllarca Rotary “Babalar Kulübü” olarak anıldı. Hâlâ bazı kulüplerimiz bu alışkanlıklarını devam ettirmektedirler. Kadın üye almamakta ısrarcı oldukları bir gerçek. Bizler, dünyanın en büyük sivil toplum kuruluşunda cinsel ayırım yapan ve ısrarcı olan kulüplere ve kişilere katılmamız mümkün değildir. Dileriz ki sevgili Rotary üyelerimiz yanlışlarından kısa zamanda döner ve kulüplerine bayan üyelerin alınmasına olanak sağlarlar.

Biliyorsunuz Rotary 1905 yılında kurulmuştur. 1989 yılına kadar dünyanın hiçbir yerinde Rotaryen kadın üyemiz maalesef yoktur. 1989 yılında toplanan Yasama Konseyinde alınan kararlar artık dünyanın her tarafında kadınlarımız da Rotary üyesi olabileme hakkına sahip olmuşlardır.

Şu gerçeği gözden kaçırmamak gerekir: Kadınlarımız aldıkları görevleri annelik duyarlılığı ile her zaman başarıya götürüyorlar. Toplumların şaşmaz bir insanlık üyesi olan kadınlarımız gerek siyasi yaşamlarında, gerek iş alanlarında, gerekse sivil toplum kuruluşlarında bugüne kadar hiç de erkeklerden arkaya düşen davranış sergilememişlerdir de.

Mevlana kadınlarımız için şöyle diyor:

“İnsan yasak edilene ilgi duyar. Kadına ‘gizlen’ buyurdukça onda kendini gösterme isteği daha da artar. Erkek de kadın gizlendikçe onu görmek için yanıp tutuşur. Bilgisiz kişiler kadına üstünlük taslarlar. Çünkü onlarda hayvan kabalığı ve sertliği vardır. Onlar yumuşaklık, iyilik ve sevgiden yoksundurlar. Sevgi, acıma ve yumuşaklık insanlara özgüdür. Kadın sevgili değildir. Tanrı ışığıdır. Yarattılmış değildir sanki yaratıcıdır” sözleriyle on birinci yüzyılda kadına verdiği değeri ortaya koymuştur.

Hacı Bektaş Veli, kadının çarşaf giymesine, boş sayılmasına, kafese, hareme kapatılmasına toplumdan irak tutulmasına, erkeğin kölesi ya da yarısı kabul edilmesine, kalıtın yarı pay almasına karşı çıkarak kadın erkek eşitliğini sağlamaya çalışmıştır.

Hacı Bektaş Veli 13. Yüzyılda kadınıma bu pencereden bakmıştır. Neden bu iki din bilgininden örnekler verdim? Paul Harris’in insana bakışı ile Mevlana ve Bektaş’ın insana bakışı arasında her zaman uyumum görürüm de ondan.

Yanıştan dönmek ve yanlış kabul etmek erdemliktir deriz ya. Rotary üst kurulu yanlış gördü ve 1989 yılındaki Yasama Konseyi’nin kararı ile olumlu sonuca ulaşıldı. Bir yıl gibi kısa zamanda kadın Rotaryen sayısı 20.000’e ulaştı. Aradan 21 yıl gibi az bir zaman geçmesine rağmen bugün 1.300.000 üyenin 190.000’i kadın olduğunu sevinçle görmekteyiz. Bunlar arasında UR yönetim kurulunda görev alanlar oldu. Güvernörlük yapanlar oldu. Hatta Rotary Vakfı Mütevelli

Heyetinde görev üstlenmiş kadınlarımız da vardır.

Kadınlarımızın Rotary Kulübü’ne üyelik için başvurusu 1950 yılında Hindistan’dan bir kulübün Standart Rotary Kulüp tüzüğünden “erkek” sözcüğünün çıkarılması için verdiği önerge ile başladı. Bu hak arama 1964, 1972, 1977, 1980, 1986 yıllarında değişik biçimlerde kadınlarımızın Rotary Kulübü üyesi olması için yapılan çabaları göstermektedir. 4 Mayıs 1987 yılında ABD Yüksek Mahkemesi Rotary Kulüplerinin üyelik biçiminde cinsiyet ayrımı yapamayacağını karara bağlaması Rotary tarihinde devrim olarak anılmaktadır.

Rotary Kulüplerinin kurucusu Paul Harris, **“Rotary’i çağın koşullarına göre yenileyin, gerekliyorsa devrim yapınız”** mesajını vererek Büyük kuruluşun cinsiyet, ırk, dil, din ayırım yapmaksızın bugünkü durumuna gelmesine ışık tutmuştur.

1995 yılında dünyada sekiz bayanımız, güvernörlük yapmıştır. 2000–2001 yılında ben Trabzon Rotary Kulübü Başkanı iken Sayın Hatice Şarizi de 2420. Bölge’nin ilk kadın güvernörü olmuştur. Sanıyorum ki dünyada 2009–2010 döneminde 63 bayan üyemiz güvernörlük yapmaktadır. Kadınlarımız açısından bu başarı mıdır? Sorusu 531 bölgeye göre değerlendirirsek tartışılabilir gibi geliyor bana.

Türkiye’de ilk Rotary Kulübününün 1954 yılında kurulduğunu biliyoruz. Türkiye’de ilk kadın üyemiz, Prof. Dr Yakut İrmak Özden 1989’da Beyoğlu Rotary Kulübü üyeliğine kabul edilmiştir. Aynı saygın bayan üyemiz, 1993–1994 döneminde ilk kadın kulüp başkanı olarak görev yapmıştır.

Bugün üç bölgemizde 6 binin üzerinde üyemiz vardır. Bu üye sayımızın 900 kadını üyedir ki bu da yüzde on dört gibi bir oranı ortaya koyar. Bana göre yeterli değildir bu sayı. Biliyorsunuz son yıllarda ülkemizde farklı bir gelişme yaşandı. Yeniköy’de kurulan Yeniköy Rotary Kulübü’nün 50 civarında üyesi vardır. Ama bu üyelerin tümü bayandır. Neden gerek duyuldu yalnız bayanlardan oluşan bir kulübe? Onun yorumunu herkes kendine göre yapacaktır sanırım.

Bana göre neden yeterli değildir kadın üye sayımız? Orta Asya’dan beri Türk Devletlerinde Türk siyasi yaşamında kadının yeri yadsınamaz. Gerektiğinde erkeği ile savaş gitmiştir. Gerektiğinde iş hayatında erkekler kadar başarılı sonuçların sahibi olmuştur kadınıma. Ulusal Kurtuluş Savaşımızda Cepheye cephe taşıyan kadınlarımızı, destanlaşan analarımızı, bacılarımızı anımsadığımız zaman, bu tür kuruluşlarda yeteri kadar kadınlarımızı öne çıkarmak insanlık borcu ve gereğidir diye düşünüyorum.

Büyük şair Nazım Hikmet kadınlarımız için,

Ve kadınlar

Bizim kadınlarımız,

Korkunç ve mübarek elleri

İnce küçük çeneleri, kocaman gözleriyle,

Anamız, avradımız, yarımız

Kadınlar

Bizim kadınlarımız.

Annelerimizin günü kutlu olsun.

